

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2020

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 114

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID, VOOR RECHTSBESCHERMING EN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 maart 2020

Vandaag zijn door het kabinet verdere maatregelen aangekondigd in de aanpak van het coronavirus. Ook op het terrein van het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. In deze brief informeer ik u over maatregelen die tot en met 6 april 2020 zijn of worden genomen rond de rechtspleging, de migratieketen en de ten uitvoerlegging van strafrechtelijke sancties.

Rechtspleging

De Rechtspraak heeft vandaag, in overleg met het Openbaar Ministerie, de advocatuur en het Ministerie van Justitie en Veiligheid, besloten de gerechtsgebouwen te sluiten. Dit betekent dat zittingen geen doorgang zullen vinden met ingang van dinsdag 17 maart, 0.00 uur tot en met 6 april a.s., tenzij er een dringende noodzaak is voor een zitting. Hetzelfde geldt voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Maatregelen door de Rechtspraak om zittingen in beginsel niet door te laten gaan hebben grote impact voor alle betrokkenen en de samenleving. Er zijn veel situaties denkbaar waarin rechtspraak door moet gaan en de behandeling van zaken geen uitstel kan dulden. Dit zijn zaken waar een rechterlijke beslissing niet uitgesteld kan worden omdat de zaak raakt aan de rechten van verdachten of rechtszoekenden. Het gaat dan bijvoorbeeld om zaken waarbij verdachten vast zitten en daarop een rechterlijke toets moet plaatsvinden. Ook kan gedacht worden aan zaken waarbij zeer ingrijpende spoedeisende beslissingen genomen moeten worden, zoals het uit huis plaatsen van kinderen, ondertoezichtstellingen en vreemdelingenbewaring ter fine van uitzetting. Waar voortgang van urgente zaken noodzakelijk is, zal de rechtspraak passende maatregelen nemen.

Ook in deze crisis moet er rechtsbescherming zijn. Er is dan ook grote zorgvuldigheid geboden bij het treffen van noodzakelijke maatregelen, en er moeten zwaarwegende gronden zijn om tot zulke maatregelen over te

gaan. In verband met een zorgvuldige voorbereiding en het informeren van partijen is ervoor gekozen om zittingen vanaf 17 maart a.s. geen doorgang te laten vinden. Dit geeft nog een dag om alle maatregelen te treffen, te communiceren en zorgvuldige afwegingen te maken. Op 16 maart zal nadere informatie volgen. We volgen de ontwikkelingen van dag tot dag en waar nodig of mogelijk worden maatregelen aangepast.

Het Juridisch Loket heeft besloten al haar vestigingen en servicepunten en overige externe locaties te sluiten voor inloophalies en spreekuren. Rechtzoekenden kunnen bij het Juridisch Loket vanaf 16 maart nog wel telefonisch, via e-mail en internet terecht.

Migratieketen

Ook binnen de migratieketen is bezien welke maatregelen nodig zijn. Daarbij speelt uiteraard mee dat van vreemdelingen die nu Nederland bereiken niet steeds en op voorhand bekend is waar zij verbleven hebben voor hun komst naar Nederland. Besloten is daarom met ingang van 16 maart alle contacten tot een minimum te beperken. Vreemdelingen die in Nederland aankomen zullen niet tot de COA-opvang worden toegelaten. Er zal geen identificatie en registratie plaatsvinden en gehoren (zowel asiel als regulier) door de IND zullen niet langer doorgang vinden. Dat geldt in beginsel ook voor terugkeergesprekken die de DT&V voert. Nu immers reisbewegingen beperkt zijn en de mogelijkheden tot terugkeer daardoor ook beperkt zijn, zal in bijna alle gevallen het te verwachten resultaat van een terugkeergesprek niet opwegen tegen de risico's uit het oogpunt van volksgezondheid. De loketfunctie van de IND wordt beperkt tot spoedzaken. Voor zover door bovenstaande maatregelen niet binnen bij wettelijk voorschrift bepaalde termijnen kan worden beslist, is er sprake van een situatie van overmacht, als bedoeld in artikel 4:15, tweede lid, onderdeel c, van de Algemene wet bestuursrecht. Niet onvermeld mag blijven de positie van het COA en de COA-medewerkers. Door bovenstaande maatregelen wordt de druk op het COA groter, dit in een situatie waarin de beschikbare opvangcapaciteit al zorgen baart. Waar contacten elders binnen de migratieketen tot het minimale beperkt worden, zal dit voor (de werkzaamheden van) COA-medewerkers minder eenvoudig zijn. Binnen de opvang zal gewerkt worden met inachtneming van de adviezen van het RIVM. Wij zullen actief blijven volgen wat bovenstaande maatregelen voor een effect hebben op het COA en de medewerkers. En overigens zal zo spoedig mogelijk een nadere uitwerking van de maatregelen volgen.

Opschorten straffen Raad voor de Kinderbescherming en Halt

De uitvoering van werk- en leerstraffen door de Raad voor de Kinderbescherming en de Halt-straft worden met ingang van 16 maart opgeschort, omdat jongeren op veel projecten niet meer worden toegelaten en de veiligheid en gezondheid van jongeren op projecten niet meer kan worden gewaarborgd. Deze maatregel geldt in ieder geval tot en met 6 april. Zodra het weer mogelijk is worden deze straffen alsnog ten uitvoer gelegd. Halt zal wel de gesprekken met jongeren zoveel mogelijk laten doorgaan via beeldcommunicatie of telefonisch, zodat dit onderdeel van de Halt-straffen zoveel mogelijk kan doorgaan.

Opschorten uitvoering taakstraffen reclassering

De reclassering schort met ingang van 16 maart de uitvoering van werkstraffen op. Veel taakstraffen die extern worden uitgevoerd, bijvoorbeeld bij instellingen zoals een kringloopwinkel of een verzorgingstehuis

kunnen niet meer worden uitgevoerd gezien de daar geldende richtlijnen. Daarnaast is het niet meer mogelijk om werkstraffen op de eigen locaties van de reclassering uit te voeren, gezien het risico dat onvoldoende medewerkers beschikbaar zijn, waardoor de veiligheid van taakgestraften en medewerkers niet is gewaarborgd. Deze maatregel geldt in ieder geval tot 6 april. Zodra het weer mogelijk is worden straffen alsnog uitgevoerd. Voor de andere taken van de reclassering, advisering en toezicht, geldt dat huisbezoeken tot nader order komen te vervallen maar zal waar mogelijk telefonisch contact worden onderhouden. Voor bepaalde groepen, zoals Elektronische Monitoring, is bijzondere aandacht en wordt in overleg met DJI een handelingskader uitgewerkt.

We zijn ons er zeer van bewust dat deze maatregelen ingrijpend zijn, zowel voor de werknemers in het justitiedomein als alle anderen die erdoor getroffen worden. We spreken onze steun uit voor alle medewerkers die zich juist ook in deze crisistijd inzetten voor recht en veiligheid.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol